

Ime:	
Razred / Godina:	

Standardizirani prema kompetencijama orijentirani pismeni
ispit zrelosti / ispit zrelosti te diplomski ispit

11. svibnja 2022.

Hrvatski

--

Upute za obradu teksta

Vrlo štovani kandidat! Vrlo štovana kandidatkinja!

U okviru ove klauzure pred Vama su ukupno tri tematska paketa s po dvije zadaće. Odaberite jedan od tri tematska paketa i obradite obje zadaće uz odabranu temu.

tematski paketi	zadaće
1. Književnost – umjetnost – kultura	Dubravka Ugrešić: Štefica Cvek u raljama života interpretacija teksta (405 do 495 riječi) 1 privitak (ulomak iz romana)
	Strani jezici govor (315 do 385 riječi) 3 privitka (članci)
2. Problemi mladih	Konzumerizam rasprava (450 do 550 riječi) 2 privitka (članci)
	Reznacija mladih? komentar (270 do 330 riječi) 1 privitak (polemika)
3. Zagađivanje okoliša	Onečišćenje mora govor (405 do 495 riječi) 2 privitka (priopćenje za medije, članak)
	Kruzeri – ekološke bombe? sažetak (315 do 385 riječi) 2 privitka (članci)

Zadaće se mogu obraditi neovisno jedna od druge.

Koristite plavu ili crnu kemijsku olovku ili pero koje nije moguće izbrisati!

Koristite isključivo papir koji ste dobili od nas! Sve što piše na listićima, a nije precrtano ubraja se u ocjenjivanje. Precrtajte sve bilješke na papiru!

Napišite na svaki list papira svoje ime i broj stranice u tekućim brojevima! Navedite broj odabranog tematskog paketa i naslov dotične zadaće!

Ukoliko radite kompjutorom, uredite prije početka priglavljeni redak u kome piše vaše ime i broj stranice.

Kao pomoćno sredstvo dozvoljeni su tiskani, a ako radite kompjutorom i elektronski rječnici. Korištenje (tiskanih ili online dostupnih) enciklopedija ili elektronskih informacijskih izvora nije dozvoljeno.

Uz bilježnicu morate predati i sve dodatne listove papira koje ste koristili.

Vaš se rad ocjenjuje prema sljedećim kriterijima:

- sadržaj
- struktura teksta
- stil i izražaj
- normativna jezična ispravnost

Puno uspjeha!

Tema 1: Književnost – umjetnost – kultura

Zadatak 1

Dubravka Ugrešić: *Štefica Cvek u raljama života*

Napišite interpretaciju teksta!

Pročitajte ulomak iz romana *Štefica Cvek u raljama života* (1981.) Dubravke Ugrešić (privitak 1).

Napišite **interpretaciju teksta** uzimajući u obzir sljedeće smjernice:

- Svojim riječima sažmite ulomak iz romana!
- Analizirajte jezik i strukturu teksta!
- Okarakterizirajte Štefičin lik!
- Protumačite ponašanje glavnih likova u odnosu na njihovu zaljubljenost!

Napišite 405 do 495 riječi! Jasno označite odlomke!

Zadatak 1 / Privitak 1

Dubravka Ugrešić: *Štefica Cvek u raljama života* (1981.)

Štefici se na tečaju engleskog jezika odmah svidjelo. Škola se nalazila nedaleko njezina ureda. Na gornjem katu bio je mali „kafić”, gdje su za vrijeme pauze pili čaj ili kavu i čavrljali. Ne samo oni, Englezi, nego i drugi, Nijemci, Francuzi. Bilo je tu ljudi različitih dobi i zanimanja i svi su bili simpatični. Činilo joj se da ih sve više veseli što su ovdje, zajedno, izvan svojih kuća, nego samo učenje jezika.

5

Štefica je zaključila da je znanje jezika vrlo korisno, ako ništa drugo, ono kad otputuje u Palma de Mallorcu, kao Matilda, neće buljiti bez veze nego će lijepo razgovarati i s drugim turistima, iz drugih zemalja, ako se tamo nađu. I kako se, uostalom, ne bi našli.

I nastavnica je bila jako simpatična i prema svima se ponašala jednako ljubazno. Engleski je znala kao prava pravcata Engleskinja. Štefici se najviše dopao rad u laboratoriju jer je mogla staviti slušalice na uši, pustiti magnetofon i misliti malo o nečem svom dok se engleski tiho kotrljao u njenom uhu.

10

I baš kad su bili na trinaestoj lekciji u razred je ušao neki čovjek i predstavio se kao Mister Frndić, iz čega se dalo zaključiti da nešto engleskog zna od prije. Mister Frndić je sjeo kraj Štefice i odmah se uključio u rad na satu.

15

Sat je nekako brzo završio i Štefica je s knjigom i tekama pod rukom krenula prema tramvaju. Nije ni sama znala, kako se to dogodilo, ali je prema tramvaju krenuo i – Mister Frndić!

Šutjeli su i baš kad je nailazio tramvaj, petnaestica, i kad se Štefica spremala da uđe, Mister Frndić je tiho rekao:

20

– My name is Vinko Frndić.

Štefica ga je zapanjeno pogledala i začula svoj vlastiti glas:

– My name is Štefica Cvek.

Štefica je oprezno pogledala Mistera Frndića. Nasmiješio se. Zacrvenjela se, zbog čega joj je bilo neugodno, pa se zacrvenjela još više. Okrenula se da pogleda ne nailazi li tramvaj. Tramvaj je nailazio. Petnaestica. Možda se njemu zapravo žuri, mislila je, samo je pristojan i čeka da ja prva odem? Petnaestica je stigla. Štefica je bespomoćno pogledala Mistera Frndića. Ispred nje se teško dišući penjala u tramvaj neka debele žena. Štefica je već podigla nogu da uđe – i u tom trenutku je Mister Frndić rekao:

25

– What do you prefer, tea or coffee?

– Coffee! – ispalila je Štefica tako brzo, zadihano i glasno da je umjesto „coffee” ispao nekakav čudan, nerazumljiv pisak... I tramvaj je otišao.

Šutjeli su. Štefici se činilo da će propasti u zemlju od stida. Mister Frndić sigurno želi otići, a ona tako glupo propušta tramvaje i prisiljava ga da čeka s njom. Pogledala ga je. Imao je blage plave oči, bio je nekako pristojan i stidljiv, ili se njoj samo tako činilo... U svakom slučaju nije joj se išlo u tramvaj. A tramvaj je upravo nailazio. Petnaestica. Štefica je vrškom cipele uporno gnječila jedan čik. Gotovo, mislila je, sada ću zaista morati ući!

35

40

Štefica je dobacila Frndiću posljednji pogled, a onda je odlučno krenula da uđe u tramvaj. I baš u tom trenutku Mister Frndić je rekao:

– Then, let’s drink a cup of coffee.

– Yes... – zbunila se Štefica.

I tramvaj je otišao.

45

Štefica i Mister Frndić su koračali ulicom i šutjeli. Kako bi bilo da ga nešto pitam na našem jeziku, pomislila je Štefica, i – odustala. Time bi sigurno nešto pokvarila, nešto bi puknulo među njima kao očica na čarapi... Uostalom, mislila je Štefica, kad bi se dvoje ljudi našlo na Mjesecu, na primjer, oni bi sigurno govorili nekim novim, mjesečarskim jezikom... I zašto joj je na pamet pao tako glup primjer... Kakve veze ima Mjesec...

50

A onda se Štefici počela motati po glavi trinaesta lekcija. Trinaest... Trinaest... Najednom joj se učinilo strašno važnim to što se Mister Frndić pojavio baš na trinaestoj lekciji. Trinaest...? Nije li Anuška nešto govorila o fatalnom broju trinaest...?!

55

Kada su zastali na raskršću, čekajući da se upali zeleno svjetlo, Štefica je brzo otvorila knjigu, pronašla lesson thirteen i pogledom preletjela tekst. [...] Osjećala se kao da je upravo pročitala papirić iz zamorčevih šapica.

Yes, žmignulo je zeleno svjetlo semafora, yes, zatipkale su Štefičine misli, yes, zakucalo je srce, yes. Govorili su osmjesi slučajnih prolaznika, yes, zvonili su tramvaji, yes, svijetlili su se prozori na kućama, yes, klatio se pijanac, yes, potvrđivale su ulice, yes, yes, yes...

60

Svi su kafići već bili zatvoreni, ali su Štefica Cvek i Mister Frndić išli dalje. Štefica je sada znala da se sve oko nje pokrenulo i da se neće tako skoro zaustaviti; da sve ide nekamo naprijed, naprijed, kao lesson fourteen, lesson fifteen, lesson sixteen...

65

(THE END)

Izvor: Dubravka, Ugrešić (1981.): *Štefica Cvek u raljama života. Patchwork Story*. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske, str. 75–78, skraćeno.

Objašnjenje riječi:

očica na čarapi: rupica na čarapi/najlonci

teka (reg.): bilježnica

zamorčeve šape: ovdje kineski kolačići sudbine

DODATNE INFORMACIJE:

Dubravka Ugrešić (Kutina, 1949.): hrvatska književnica i prevoditeljica

Tema 1: Književnost – umjetnost – kultura

Zadatak 2

Strani jezici

Napišite govor!

Situacija: Na satu hrvatskoga jezika govorili ste o višejezičnosti u društvu te učenju stranih jezika. Profesorica Vas je zamolila da na ovu temu sastavite govor i formulirate odgovarajući naslov.

Pročitajte članak *10 razloga zašto učiti strani jezik* koji je objavljen na blogu škole za strane jezike *kreativa-centar.hr* 8. siječnja 2016. (privitak 1), informativni članak *Zbog čega bi djeca trebala učiti strane jezike?* Viktorije Šafranić s internetske stranice *obitelj.hr* (privitak 2) i kratki članak *Zašto učiti strane jezike?* s internetske stranice *edunova.hr* od 3. veljače 2016. (privitak 3).

Napišite **govor** uzimajući u obzir sljedeće smjernice:

- Navedite s kojom se namjerom obraćate razredu!
- Objasnite zašto je važno da djeca uče strane jezike!
- Usporedite u članku prikazane razloge za učenje jezika sa svojim iskustvom!
- Prosudite staru latinsku mudrost *Koliko jezika govoriš, toliko ljudi vrijediš!*

Napišite 315 do 385 riječi! Jasno označite odlomke!

Zadatak 2/Privitak 1

10 razloga zašto učiti strani jezik

Prednosti učenja stranog jezika u bilo kojoj životnoj dobi brojne su: povećanje veličine mozga, poboljšanje pamćenja, borba protiv demencije, jačanje pažnje i mnoge, mnoge druge.

Učenje stranog jezika oduvijek je poticalo stvaranje zagonetnih predrasuda o negativnom utjecaju na osobnost i mentalne sposobnosti čovjeka.

Prema jednom drugom, još ekstremnijem stajalištu, učenje nekog drugog jezika osim materinskog, stvara neku vrstu shizofrenije ili podijeljene ličnosti.

I neka istraživanja podržavaju ideju da je učenje dvaju jezika potencijalno problematično; prvi su istraživači primijetili da su dvojezične osobe sklonije ograničenom rječniku i sporijem pristupu riječima.

Te je mitove i predrasude u novije vrijeme pomela oluja znanstvenih istraživanja koja dokazuju nezamislive psihološke prednosti učenja stranog jezika. A te prednosti nadmašuju puku činjenicu što ćete u Parizu na francuskom moći naručiti šalicu kave ili u Berlinu na njemačkom pitati gdje se nalazi stajalište autobusa.

1. Učenje stranog jezika utječe na rast mozga

Prema novijim istraživanjima koja su proveli švedski znanstvenici, učenje stranih jezika doslovno utječe na rast mozga. Do tog su zaključka došli mjereći mozgove grupe studenata Prevoditeljske akademije prije i poslije intenzivnog, svakodnevnog osmosatnog učenja njima dotad potpuno nepoznatih jezika – arapskog, ruskog, kineskog.

S druge strane, proučavali su i skupinu studenata medicine koji su istim tempom i intenzitetom učili druge sadržaje, nevezane uz učenje stranih jezika.

Prije i poslije eksperimenta izvršili su na studentima magnetne rezonance i došli do fascinantnog otkrića: struktura mozga studenata medicine ostala je nepromijenjena, dok su se određeni dijelovi mozga studenata stranih jezika doslovno povećali! Povećali su se hipokamp i određena područja moždanog korteksa i to proporcionalno s ostvarenim rezultatima i količinom uloženog truda (Johan Mårtensson i dr. 2012).

2. Učenjem stranog jezika protiv demencije

Dvojezičnost odgađa Alzheimerovu bolest za pet godina kod osoba kod kojih postoji predispozicija za razvoj te bolesti (Craik i dr. 2010).

Čini se nevjerojatnim, ali istraživanja koja se još uvijek provode, potvrđuju taj rezultat. Dakle, ova istraživanja dokazuju nešto nevjerojatno: učenje stranog jezika ima mnogo jači učinak na demenciju od bilo kojeg drugog rješenja, čak i od najnovijih farmaceutskih proizvoda.

3. Učenjem stranog jezika bolje razlikujemo zvukove

Učenje stranog jezika jača naše auditivne sposobnosti, a mozak se mora naprezati kako bi razlikovao razne zvukove. Upravo učenjem stranih jezika mozak vježba bolje razlikovati ono što dopire kroz uši. (Krizman i dr. 2012).

4. Učenjem stranog jezika razvijamo senzibilitet za razne jezike

Djeca koja rastu u dvojezičnim obiteljima razlikuju jezike koje prije nisu nikada ni čuli (Werker, Sebastián-Gallés 2011). Izloženost zvukovima različitih jezika, npr. španjolskog i katalonskog, pomaže djeci razlikovati engleski i francuski.

5. Učenjem stranog jezika poboljšavamo pamćenje

Djeca koja su odrasla u dvojezičnom okruženju imaju jaču radnu memoriju u odnosu na djecu koja su rasla uz samo jedan jezik (Morales i dr. 2013). To znači da djeca koja od malena uče strani jezik imaju razvijenije sposobnosti računanja, čitanja i mnogih drugih vještina.

6. Učenjem novog jezika do multitaskinga

Dvojezične osobe brže i manje stresno prelaze s jednog zadatka na drugi. Pokazuju također jaču kognitivnu fleksibilnost i lakše se prilagođavaju nepredviđenim okolnostima (Catherine de Lange 2012).

7. Veća koncentracija

Dvojezične osobe bolje vladaju svojom koncentracijom i često su u stanju ograničiti distrakcije (Bialystok, Craik 2010).

8. Udvostručiti aktivaciju mozga

Kognitivne se sposobnosti, poput koncentracije i multitaskinga, kod dvojezičnih osoba razvijaju zato što su kod njih aktivna dva jezika i te osobe moraju istovremeno i kontinuirano razmišljati koje pojmove i riječi koristiti (Francis 1999). Ta neprestana analiza jezične ispravnosti donosi mentalne dobrobiti.

9. Učenje stranog jezika mijenja pogled na svijet

Učenjem stranog jezika možemo doslovno promijeniti naš pogled na svijet. Učenjem japanskog jezika, primjerice, u kojem postoji nekoliko pojmova za svijetloplavu i tamnoplavu boju, naš mozak može percipirati boju na različite načine (Athanasopoulos i dr. 2010).

10. Poboljšavamo materinski jezik

Budući da učenje stranog jezika skreće pažnju na apstraktna pravila i jezične strukture, koristi od toga ima i materinski jezik.

Istraživanje drugih kultura

To je deset prednosti koje postizemo uaranjanjem u drugu kulturu i promatranjem vlastite kulture s jednog drugog stajališta. Veliki Fellini je također govorio: „Drugačiji jezik je drugačiji pogled na život.”

Mogli bismo reći da učenjem novog jezika stvaramo alternativni život, „novu dušu”.

Da pojasnimo: u ovim se istraživanjima govori o dvojezičnim osobama i o onima koje s učenjem stranog jezika započinju u ranoj dobi. Dokazano je, također, da gore navedene dobrobiti vrijede i za one koji u zrelijoj dobi započnu s učenjem jednog ili više od 7 000 stranih jezika na svijetu.

Tajna aktivnog uma u bilo koje životno doba je u stalnoj želji za učenjem.

Izvor: <http://www.kreativa-centar.hr/10-razloga-zasto-uciti-strani-jezik> [07.12.2021.].

Objašnjenje riječi:

distrakcija: gubljenje koncentracije, pozornosti; rastresenost

hipokamp: dio kore velikog mozga

Zadatak 2 / Privitak 2

Zbog čega bi djeca trebala učiti strane jezike?

Viktorija Šafranić

[...] U Hrvatskoj se barem jedan strani jezik uvodi u škole kao osnovni predmet. Postoji toliko mnogo razloga za učenje stranog jezika. Učenje stranih jezika pomaže povećati razumijevanje stranih kultura i upoznaje studente s novim idejama, navikama, običajima i vrijednostima. Drugim riječima, učenje stranog jezika povećava globalno razumijevanje.

To potiče poštovanje prema onima različitog podrijetla. Suočavanje s drugim jezikom i učenje istog pomaže da bolje razumijemo i vlastitu kulturu. Nekim studentima daje mogućnost da studiraju u inozemstvu. Učenje stranih jezika povećava kreativnost i neke vještine poput kritičkog razmišljanja ili analiziranja. Studenti bi se mogli zainteresirati za predmete i teme koje su objavljene na stranom jeziku.

Globalna ekonomija: Poslovne vještine i znanje stranih jezika čine zaposlenika još mnogo vrijednijim.

Prema jednom istraživanju, studenti koji su četiri godine studirali na stranom jeziku imali su daleko više bodova iz matematike, kritičkog razmišljanja i zadataka gdje je trebalo puno pisati. Prevoditeljstvo je u današnje vrijeme postalo brzorastuće zanimanje.

Učenje stranih jezika uvijek je bio važan aspekt europskih kultura. Kada sam studirala u Mađarskoj, učila sam engleski kao drugi jezik. A većina studenata je uz to učila još jedan jezik i pokazalo se da ih vrlo tečno govore.

Engleski je dominantan jezik u većini svjetskih jezika, no ne znači da će to nužno ostati tako. Jedan izvor je rekao da će kroz 50 godina biti pet službenih jezika: engleski, španjolski, urdu, kineski i arapski.

[...]

Strani jezici su naša budućnost i sve više ljudi odlazi raditi u inozemstvo, stoga je bitno naučiti neke od njih. Zašto je važno da djeca uče strane jezike? Zato što ona najbolje upijaju. Naravno nikada nije kasno, ali bolje je čim ranije potaknuti samoga sebe na učenje drugih jezika jer će nam se tada svako putovanje činiti ugodnijim.

Zadatak 2 / Privitak 3

Zašto učiti strane jezike?

Poznavanje najmanje jednog stranog jezika u današnjem je svijetu postalo imperativ.

Usvajanjem stranog jezika otvaraju nam se brojne mogućnosti: od napredovanja na trenutačnom radnom mjestu i postizanja veće konkurentnosti na tržištu rada, pronalaska zaposlenja ili studiranja u inozemstvu do upoznavanja novih zemalja, ljudi i kultura.

S jedne strane, poznavanje stranog jezika dokazano doprinosi većoj zapošljivosti i jedna je od ključnih kompetencija koju zahtijevaju današnji poslodavci. Osim rada u stranim tvrtkama i suradnje s inozemnim partnerima, razlog tomu jest činjenica da je poznavanje stranog jezika povezano s ostalim poželjnim vještinama poput komunikacijskih sposobnosti, fleksibilnosti, sposobnosti zaključivanja i donošenja odluka.

Uz to, istraživanja pokazuju da se učenjem stranih jezika razvijaju kritičko razmišljanje, inovativnost i kreativnost, a doprinosi i boljem pamćenju.

S druge pak strane, usvajanjem stranog jezika saznajemo mnogo toga o navikama i običajima ljudi iz određenog govornog područja. To nam pomaže u boljem razumijevanju drugih kultura, oslobađa nas od predrasuda te nam otvara potpuno nov svijet književnosti, glazbe, filma.

[...]

I imajte na umu staru latinsku mudrost – *Koliko jezika govoriš, toliko ljudi vrijediš!*

Tema 2: Problemi mladih

Zadatak 1

Konzumerizam

Napišite raspravu!

Pročitajte članak *Treba li mi baš (sve) to?* autorice Diane Martinaj iz časopisa *Modra lasta*, broj 2, 2016./2017. (privitak 1) i izabrani članak *Konzumerizam – nova religija i alat manipulacije s internetske stranice atma.hr* od 1. srpnja 2018. (privitak 2).

Napišite **raspravu** uzimajući u obzir sljedeće smjernice:

- Objasnite pojam konzumerizam i njegov povijesni razvoj!
- Obrazložite potrebe koje ima današnje moderno društvo, koliko su one stvarne, a koliko su nametnute od strane medija!
- Prosudite može li nas kupovanje usrećiti i zašto!

Napišite 450 do 550 riječi! Jasno označite odlomke!

Zadatak 1 / Privitak 1

Treba li mi baš (sve) to?

Okreni se malo oko svoje osi, u svojoj sobi! I što vidiš? Ok, vjerojatno pobacane stvari u svakom kutku... Ali Bože, koliko nepotrebnih stvari zapravo imaš?

Diana Martinaj

Kada te mama napokon prisili da pospremiš sobu i ti se primiš posla, nakon određenog vremena shvatiš da ti je soba puna nekih predmeta koji ti zapravo baš i ne znače mnogo. A kada si ih kupovao, mislio si da je to baš ono što taj čas želiš i što mooooraš imati. Jer kad nešto žarko želiš, obično se ne pitaš zašto je to tako.

Danas kupujemo i trošimo dvostruko više nego prije 50 godina. Zašto? Kako se uopće živjelo bez svih tih predmeta kojima smo danas svakodnevno okruženi? Od naših baka i djedova često ćemo čuti da su im npr. kaput ili cipele trajale godinama! Je li moguće da njihov život zbog toga nije bio nimalo gori ili siromašniji od našega?

Jesi li se zapitao nije li možda upravo obratno? Da smo mi danas sa svojim pretrpanim ormarima s odjećom i obućom, računalima, mobitelima, raznim drugim gadgetima, slatkišima, grickalicama, novim narukvicama, modernim majicama, albumima za sličice, biciklima, rolama itd. zapravo – siromašni? Ali...

NAČIN ŽIVOTA

Današnji svijet zahvaćen je virusom nekontrolirane potrošnje i kupnje. Nekoć su ljudi kupovali da bi zadovoljili svoje potrebe, a danas kupuju jer je to postao način života. Kupujemo i trošimo sve više, sve je više proizvoda i trgovačkih centara. Tu pojavu stručnjaci nazivaju konzumerizam. Ljudi sve veću važnost pridaju stvarima koje imaju i koje mogu kupiti. Vrednuju se prema tome što kupuju i koliko troše. Kupnja postaje zabava, a trgovački centri mjesta za izlaske. Ljudi u kupovanju i novim stvarima nalaze zadovoljstvo, ispunjenje i samopouzdanje. Postali smo pravo potrošačko društvo.

KAKO SE TO DOGODILO?

Velike korporacije radi profita stvaraju umjetne potrebe i želje. Kako to čine? Bombardiraju nas reklamnim porukama u kojima se prikazuju ljudi koji su nakon kupnje određenog proizvoda bolji, sretniji, uspješniji i popularniji. A kako smo svaki dan izloženi golemom broju reklama, to na nama ostavlja trag.

Današnji proizvodi pak ne traju dulje od jedne sezone – majice se razvuku, cipele raspadnu. Zašto? Da bismo više kupovali. Svake je sezone moderno nešto drugo. Ove godine to su cipele s punom petom, a već iduće one šiljate. Zašto? Da bismo slijedili trendove i, naravno, više kupovali. Tako se stvaraju umjetne želje i potrebe. Tako nastaje osjećaj da ne vrijedimo, nismo dovoljno dobri, nećemo biti dovoljno popularni... ako nemamo određeni model tenisica ili mobitela. A tu priči nije kraj. Jer, da bi se nešto kupilo, potreban je novac. A novac treba zaraditi. I tako danas ljudi rade sve više, a imaju sve manje vremena i sve su umorniji i umorniji, da bi zaradili više novca kojim će kupiti sve više stvari koje im zapravo – nisu potrebne.

Ipak ne paničari! Nitko ti ne želi oduzeti tvoje stvari, ali vrijedi razmisliti o svemu ovome. I sljedeći put prije posezanja za nekom novom stvarčicom u trgovini ili obrađivanju roditelja da ti kupe nešto što svi već imaju, vrijedi zaista zastati i zapitati se – trebam li to doista? ■

Zadatak 1 / Privitak 2

Konzumerizam – nova religija i alat manipulacije

U svijetu je nastala nova religija, a njezin moto je „Kupujem, dakle postojim”!

Paradoksalno, najveće vjerske blagdane prati – svjetovna potrošačka groznica. Na sva zvona udara se po potrošačkom mentalitetu, a rijetko mu se tko može oduprijeti. [...]

Konzumerizam je nastao kao pokret samoorganiziranja potrošača i društvenih grupa nakon Drugog svjetskog rata u SAD-u radi opće zaštite potrošača. No kasnije taj se pokret razvio i u drugim razvijenim zemljama. Taj pojam tijekom vremena mijenja svoje značenje pa danas konzumerizam znači zagovaranje visoke potrošnje kao temelja zdrave ekonomije.

Konzumerizam je i stav prema kojem sreća pojedinca ovisi o posjedovanju materijalnih dobara. Rast bruto društvenog proizvoda nameće se kao glavno mjerilo ekonomskog stanja neke zemlje pa se na sve načine nastoji potaknuti potrošnja, a time potrošački mentalitet, konzumeristička filozofija, kao način života koji se zadovoljava gomilanjem nepotrebnih materijalnih dobara – konzumerizam.

Riječ konzumerizam dospjela je u naše krajeve preko engleske riječi *consumerism*, odnosno riječi *consumer*, a znači potrošač. *Kon* (kao i ko i kom) na latinskom prvi je dio riječi, a znači zajedno, dok latinska riječ *sumere* znači uzeti. Konzumirati znači trošiti, jesti, popiti, a i brak se može konzumirati. Riječ konzum označava potrošnju, trgovinu, potrošačku zadругu, a konzumacija je narudžba u ugostiteljstvu.

Konzumerizam je pojam kojim se opisuje stav prema kojemu sreća nekog pojedinca ovisi o konzumaciji dobara i usluga, odnosno posjedovanju materijalnih dobara. Odnosi se na pretjeranu težnju za posjedovanjem i kupnjom stvari.

U ekonomskoj znanosti, konzumerizam predstavlja ekonomske politike kojima je cilj potaknuti potrošnju, odnosno stav prema kojem slobodan izbor potrošača treba diktirati ekonomsku strukturu društva.

Kupovina sama po sebi svrha

Kada se priča o ovom konceptu, on svakako nije novijeg datuma već datira još iz drevne Mezopotamije, a prve natruhe današnje prakse dolaze u sedamnaestom i osamnaestom stoljeću u Velikoj Britaniji i Francuskoj gdje srednja klasa želi kopirati svoje idole na vladarskim funkcijama. Tako dobivamo prvu fuziju luksuza i mode, što rezultira ljudskom pomamom za štovanjem same kupovine, a ne više isključivo kupovine iz nužnosti.

Sirovine koje danas gotovo vladaju potražnjom mogu se vrlo lako povezati s ovisnošću, pa tako ne čudi kako je jedan od glavnih faktora konzumerizma šećer (čija se uporaba postotno povećala za tisuće postotnih jedinica kod prosječne osobe kroz svega par stoljeća), a tu su i duhan, čaj i kava. Jačanjem potražnje razvija se i društveni inženjering koji putem potrošačke groznice ispunjava unaprijed pripremljene trendove i zamisli.

Male kvartovske trgovine propadaju zbog velikih trgovačkih centara, a tu ideju prvi započinje Robert Cecil još davne 1609. s *New Exchange* centrom. Takva zdanja postaju društvena okupljališta, te istu ulogu

oduzimaju sportskim ili kulturnim arenama. Bernard Mandeville je još 1714. zaključio kako „prosperitet države ovisi o sebičnim interesima kupca”. Degradacija estetike bila je zapravo ključna u početnim fazama razvoja konzumerizma.

Marketing je krajem osamnaestog stoljeća odigrao ključnu ulogu, stvarajući prve statusne simbole bez stvarne tržišne vrijednosti. Izumitelj Josiah Wedgwood uviđa da propagandne tehnike mogu manipulirati smjer prevladavajućih ukusa i preferencija kupaca, te tako „natjerati” iste da kupuju upravo njegov proizvod. On je tako pionir mode i prvi „trendseter”, kao i prvi PR vlastite manufakture.

[...]

U Hrvatsku je konzumerizam kao takav došao iza raspada Jugoslavije, i nastupio u svojoj snazi. Udario je građane u glavu i postao im je nova „religija”, no konzumerizam je samo nadomjestak za one koji nisu karakterno oformljeni, nemaju svoju ličnost i slobodno posebno kritičko razmišljanje. Hrvatsko društvo je izgleda također pokleknulo u ropstvu konzumerizma, i sve više ljudi je u dugovima i kreditima koje ne mogu otplaćivati. Hrvatskom kupcu se danas najlakše proda mačka u vreći, a on kupuje bez razmišljanja.

Kupujete li i vi stvari koje vam baš i ne trebaju, novcem kojeg nemate, da bi impresionirali ljude koji vam baš i ne znače?!

Izvor: <http://atma.hr/konzumerizam-nova-religija-i-alat-manipulacije> [07.12.2021.], skraćeno.

Objašnjenje riječi:

natruha: postojanje

potrošačka groznica: strast kupovanja

Tema 2: Problemi mladih

Zadatak 2

Rezignacija mladih?

Napišite komentar!

Situacija: Na internetu ste pronašli i pročitali skraćenu verziju polemike Jensa Jessena iz njemačkog tjednika *Die Zeit*. Potaknuti ovom temom odlučite napisati komentar uz odgovarajući naslov za školske novine.

Pročitajte polemiku *Ulazak mladih u svijet rada – bez ideala* s internetske stranice *unicro.hr* (privitak 1).

Napišite **komentar** uzimajući u obzir sljedeće smjernice:

- Objasnite na temelju teksta i osobnoga iskustva pod kojim se velikim pritiskom nalaze mladi ljudi u današnje vrijeme!
- Istražite koje su prije bile tipične osobine omladine!
- Prosudite s gledišta mlade osobe tvrdnju o današnjoj mladeži kao generaciji bez nade i snova!

Napišite 270 do 330 riječi! Jasno označite odlomke!

Zadatak 2 / Privitak 1

Ulazak mladih u svijet rada – bez ideala

[...] Strah pred budućnošću obeshrabrio je cijelu jednu generaciju. Ali, treba li se čuditi studentima čije se ambicije svode isključivo na novac i sigurnost? Zar je mladima danas doista jedini ideal da rade kao beskrupulozni savjetnici tvrtki, mešetari na burzi ili menadžeri? Ovaj trend u novoj ekonomiji sličan je balonu od sapunice: brzo raste, ali i brzo pukne. Pridonosi uništavanju radnih mjesta.

Još prije stotinu godina čovjek bi kazao da su brzopletost i lakomislenost osobine mladih, te da će ih to brzo proći, pa će se uozbiljiti. I idealizam je držan kao tipičan znak mladosti, koja nije spremna na kompromise, niti da se prilagodi diktatu profita. Mladi imaju veoma razvijen osjećaj za pravdu, koji je kod njih rasprostranjen, neovisno od porijekla i klasnih interesa. Omladina je dizala revolucije, mnoga su djeca iz bogatih građanskih obitelji bila prvoborci za prava radnika. Međutim, idealizam je bujao dok su nositelji vlasti obećavali ostvarenje visokih ideala: slobode, jednakosti, brat-

stva svih ljudi. Ideal nije bio da samo mladi žive bolje i bogatije, već da cijelo društvo vodi pravedniji i pošteniji život.

Mi ne sanjamo i nemamo pogrešne nade

Đaci, praktikanti, kalfi i početnici prihvaćaju svaku vrstu posla i svaki ugovor o radu, pa i najnepovoljniji, protivnik svakoj etičkoj praksi. Oni gledaju na grubu svijet privrede i politike očima nevine srne, samo poneki puta pokažu znakove melankolije, kao da su se zarekli da će što prije postati morski psi, kako bi preživjeli u svijetu koji vrvi od neprijatelja. Da je svijet zao, a iznad svega to važi za naš radni vijek, u ovo mladi vjeruju kao u općepoznatu činjenicu. O tome su često slušali za vrijeme studija: „Kada počnete raditi, onda...” Velike rasprave o globalizaciji i pojačanoj konkurenciji ušle su duboko u psihu mladih ljudi i ostavile traga: nestale su sve fantazije i „lako-ćemo” predstave, sve nade i želje za otporom.

Učitelji i profesori omladinu više ne trebaju voditi za uzdu, jer su mladi sami sebe upregli u rudu. U bivša vremena omladina se mogla buniti protiv nekoga tiranina, jer je on imao svoje ime i prezime. Tiranin današnjih mladih je vlastita samodisciplina. Njima nije potrebno pričati o nedostatku radnih mjesta i nemilosrdnoj konkurenciji, jer oni to saznanje udišu od malih nogu, to je postalo dio njihove prirode.

Kad čovjek čita molbe diplomaca za zaposlenje i njihove biografije, spopadne ga neveseo osjećaj: sve nevjerojatno slične jedna drugoj i sadrže sve što šefovi kadrovskih službi očekuju i žele čitati. Biografije ne sadrže samo jednu bitnu stvar: koji su im osobni putevi k sreći! Mladi nemaju vremena baviti se sobom, pa u molbi ni u jednoj rečenici ne govore o sebi osobno. Imperativ glasi: mi ne gubimo vrijeme, mi ne sanjamo i nemamo pogrešne nade. Mi smo roba. Ili zrak. Svejedno! ■

Izvor: http://www.unicro.hr/?what=content&do=read&ID=16&id_news=459 [19.03.2021.], skraćeno.

Objašnjenje riječi:

kalfa: izučeni obrtnički ili trgovački pomoćnik

mešetar: posrednik u sklapanju poslova, agent

Tema 3: Zagađivanje okoliša

Zadatak 1

Onečišćenje mora

Napišite govor!

Situacija: Pripremate se za natjecanje u govoru i izabrali ste temu *Onečišćenje mora*. Napišite govor i pronađite odgovarajući naslov.

Pročitajte priopćenje za medije *Tko je kriv za plastiku u moru?* udruge Greenpeace Hrvatska s internetske stranice greenpeace.org/croatia od 16. rujna 2018. (privitak 1) i članak *Plastika u moru kobna za život morskih bića* s internetske stranice časopisa *Modra lasta* (privitak 2).

Napišite **govor** uzimajući u obzir sljedeće smjernice:

- Navedite razloge koji su Vas potakli održati govor na ovu temu!
- Pojasnite zašto plastika predstavlja ozbiljnu opasnost za morska bića!
- Razmotrite globalni problem plastike u moru na primjeru pronađenoga otpada na hrvatskim obalama!
- Apelirajte na svoje slušateljice i slušatelje da promijene navike vezane uz uporabu plastike i bacanje plastičnoga otpada!

Napišite 405 do 495 riječi! Jasno označite odlomke!

Zadatak 1 / Privitak 1

Tko je kriv za plastiku u moru?

Analiza prikupljenog otpada s jadranskih plaža

Povodom međunarodnog dana čišćenja otpada iz okoliša, Greenpeace je u suradnji s Parkom prirode Telašćica organizirao čišćenje uvala Kobiljak na Dugom otoku. Analizom prikupljenog otpada s jadranskih plaža pokazali su da su određene robne marke posebno zastupljene pa pozivaju tvrtke i korporacije na odgovornost za plastiku koju plasiraju na tržište. Značajan dio onečišćenja pripada robnim markama korištenim u Hrvatskoj, suprotno uvriježenom mišljenju da se radi isključivo o plastici iz susjednih zemalja.

Ružni prizori onečišćenja jadranskih plaža plastičnim otpadom su postali uobičajeni čak i u najzaštićenijim područjima, kao što su nacionalni parkovi i parkovi prirode. Akcije čišćenja plaža nisu dovoljne da se velike količine plastike uklone iz okoliša, nego se problem treba hitno rješavati na izvoru, poručuju iz Greenpeacea.

„Svi snosimo odgovornost. Postoji tendencija da za onečišćenje našeg mora krivimo nemarne turiste i otpad iz Crne Gore i Albanije. Na dvije od tri lokacije pretežno smo pronašli hrvatske robne marke. Analize koje smo proveli na otocima ukazuju da plastični otpad ovisi o zemljopisnom položaju i morskim strujama. Radi se dakle o problemu koji nema nacionalni identitet i ne poznaje granice. Osim ulaganja napora da mijenjamo navike i kulturu bacanja, odgovornost napokon moraju preuzeti i korporacije koje na tržište plasiraju ogromne količine plastične ambalaže”, izjavila je Petra Andrić, voditeljica Greenpeaceove kampanje.

Coca-Cola, Jamnica, Ožujsko i Karlovačko pivo, samo su neki od brendova čiji se proizvodi mogu prepoznati na rajskim plažama i uvalama. Čepovi, boce, vrećice pakiranja, sve su to dobro poznati predmeti koji nam svakodnevno svima prolaze kroz ruke, a nakon kratkog korištenja ostaju trajno u okolišu. Ambalaža je jedan od najzastupljenijih oblika jednokratne plastike što je vidljivo iz prikupljenog otpada.

„Iskorjenjivanje kulture bacanja i okretanje višekratnim materijalima moraju podržati i sami proizvođači. Tvrtke moraju osvijestiti da svi zajedno snosimo posljedice njihovog poslovanja i stjecanja profita. Normaliziranjem i nametanjem jednokratne upotrebe i uvjeravanjem javnosti da je plastika jeftina, praktična i sigurna, korporacije zarađuju novac na račun okoliša. O tome se mora govoriti u javnom prostoru i njihova odgovornost se treba zakonski regulirati”, dodaje Andrić.

[...]

Građane su pozvali da se uključe i potpišu peticiju protiv plastike za jednokratnu upotrebu.

Izvor: <http://www.greenpeace.org/croatia/tko-je-kriv-za-plastiku-u-moru> [07.12.2021.], skraćeno.

Objašnjenje riječi:

ambalaža: zaštitni omot proizvoda

plasirati na tržište: probiti se na tržištu

uvriježeno mišljenje: rašireno mišljenje

Zadatak 1 / Privitak 2

Umire li ocean?

Plastika u moru kobna za život morskih bića

Procjenjuje se da je u svjetskim oceanima oko 269.000 tona plastike koja zagađuje to plavetno prostranstvo, ili ako vam je zanimljivije, procjena je nakon šest godina istraživanja da pluta oko 5.250.000.000.000 komada plastike.

Kad bi mogli izvagati svu plastiku koja pluta svjetskim morima, to bi odgovaralo masi, otprilike kao 38.000 afričkih slonova.

Procjena dolazi iz nove globalne studije o plastici koja zagađuje oceane. Nakon šest godina istraživanja, znanstvenici sve to skupa smatraju vrlo zabrinjavajućim.

Ribe i drugi morski organizmi mogu progutati male komadiće plastike, nakon čega se to dalje prenosi hranidbenim lancem jer morske ptice, tuljani i drugi morski grabežljivci jedu ribu koja u sebi nosi plastiku.

Plastika je štetna i iz jednog drugog razloga. Prethodna istraživanja pokazala su da plastika može djelovati kao spužva, upijajući i skladišteći otrovne kemikalije poput pesticida. Jednom kad se nađe u organizmu neke životinje, takva plastika može otpustiti zagađivače koji se nalaze u njoj, izazivajući tako razne zdravstvene probleme.

Istraživanje iz 2013. godine također pokazuje da je ta oceanska plastika također dom raznih bakterija, od kojih neke mogu dovesti i do teških bolesti.

Istraživači su otkrili da se više od polovice oceanske plastike na zemlji, sastoji od malih komadića plastike. To posebice zabrinjava znanstvenike jer što su manji komadići zauzimaju veće površine oceana, pa apsorbiraju više zagađivača.

S druge strane, i veći dijelovi plastike također predstavljaju problem.

Chelsea Rochman, morski ekolog sa Sveučilišta Davis u Kaliforniji, jako je zabrinuta koliko je plastike tijekom šest godina istraživanja pronašao Marcus Eriksen sa svojim timom.

„Stotine morskih vrsta može se zaplesti u plastični otpad ili ga progutati misleći da mu je obrok.” – kaže ona. Morska stvorenja koja se upetljaju u plastiku najčešće umiru, kaže Rochman, a „ako pojede plastiku, to može fizički povrijediti životinju, izrezati joj probavni trakt i zaglaviti se u crijevima.” – primjećuje ona. Ili, kitovi, recimo, oni se hrane filtriranjem vode, a to znači da mogu progutati komadiće plastike.

Dakle, čak i ako oceanska plastika nije zagađena otrovnim kemikalijama, to smeće svakako predstavlja ozbiljnu prijetnju morskim bićima koja ga jedu. ■

Tema 3: Zagađivanje okoliša

Zadatak 2

Kruzeri – ekološke bombe?

Napišite sažetak!

Situacija: Na internetu ste pročitali dva članka o problemima kruzerskoga turizma. Za nastavu biologije trebate napisati sažetak koji će biti dostupan učenicama i učenicima Vašega razreda.

Pročitajte članak *Ekološke bombe: Kruzeri u Dubrovnik dovoze tisuće turista, ali kolika je stvarna korist za Grad?* Paule Klaić Saulačić s internetskoga portala *dnevnik.hr* od 6. srpnja 2017. (privitak 1) i novinski članak *Dva kruzera u Dubrovniku onečišćavala okoliš, odrezana im je financijska kazna* iz online izdanja *Dubrovačkoga dnevnika* od 18. rujna 2018. (privitak 2).

Napišite **sažetak** uzimajući u obzir sljedeće smjernice:

- Navedite negativne učinke kruzerskoga turizma!
- Istražite kako kruzeri onečišćuju zrak i more!
- Ustanovite kako se kažnjavaju kruzeri koji krše zakon!

Napišite 315 do 385 riječi! Jasno označite odlomke!

Zadatak 2/Privitak 1

Ekološke bombe: Kruzeri u Dubrovnik dovoze tisuće turista, ali kolika je stvarna korist za Grad?

Paula Klaić Saulačić

Ima li Dubrovnik više štete ili koristi od kruzing turizma? Korist je jasna – to je zarada, dok su nedostaci gužve i opterećenje, a sve češće se govori i o negativnim utjecajima na okoliš.

U Dubrovnik će ove godine uploviti oko 500 kruzera. S jedne strane zarada, s druge gužve, prometne blokade, onečišćenje okoliša, oprečna mišljenja i kod građana, ima li više štete ili koristi.

Mato Franković, gradonačelnik Dubrovnika, tvrdi kako je zatražio svu dokumentaciju nadležnih institucija kako bi se utvrdilo kolika je štetnost boravka kruzera na području Dubrovnika. „Ukoliko stvarno postoji takva studija koja kaže da je kruzing turizam iznimno štetan za grad Dubrovnik, naravno da je naša dužnost da se odrekemo toga. Ja sigurno nikad ne bih dopustio da se događa nešto što izaziva štetu gradu, ali trebamo to vidjeti, sagledati, pa ćemo onda donijeti odluku”, kaže Franković.

A studije postoje, baš kao i ona Instituta za turizam, koja jasno govori o negativnim učincima, kao što je neadekvatno odlaganje otpada. „Otpad može kroz vrijeme curenjem onečistiti vodu. Isto tako, brodovi se premazuju s teškim metalima s protuobraštajnim premazima koji se emitiraju u more”, kaže Hrvoje Carić iz Instituta za turizam, koji smatra da postojeći turizam mora biti još ekološkiji. „Kruzing turizam da, ali na način da mjerenjem doznamo koji oblik kruzing turizma nama najviše odgovara i za lokalno stanovništvo i za lokalnu ekonomiju i za okoliš”, kaže Carić. Korist u kruzing turizmu je jasna, radi se o zaradi, no Sveučilište u Dubrovniku istraživalo je i potrošnju turista u svojem gradu i zaključili su da gosti s kruzera najmanje troše. „Turisti u Dubrovniku troše prosječno dnevno 160 eura, izletnici troše 30 eura, a posjetitelji s kruzera 24 eura”, kaže Ivana Pavlić iz dubrovačkog Sveučilišta.

Turizam je najvažnija grana hrvatskog gospodarstva, no režemo li je dok na njoj trenutačno dobro sjedimo? Na Sveučilištu upozoravaju kako su negativni efekti marginalizirani jer se manifestiraju tek dugoročno, za razliku od onih pozitivnih koji imaju punu pozornost.

Tijekom četvrtka u Dubrovniku su bila četiri kruzera i s njima je došlo oko šest tisuća putnika. Britanski mediji su se posljednjih dana raspisali o kruzing turizmu, pa tako *Channel 4* tvrdi da jedan kruzer zagađuje okoliš kao milijun automobila. Svojim bombastičnim naslovom su ponovno skrenuli pozornost na ono na što Europska komisija upozorava već duže vrijeme nizom istraživanja o onečišćenju zraka u lukama.

Najvažnija je kontrola, dobar monitoring kruzera koji dolaze u Hrvatsku, ne samo u Dubrovnik, već i u Split i Zadar koji imaju sve veći priljev takvih brodova. U Ministarstvu zaštite okoliša danas su nam najavili da će raditi na povećanoj kontroli takvih brodova i kako očekuju napredak u tom smislu.

Izvor: <http://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/je-li-veca-steta-ili-korist-kruzeri-dovoze-tisuce-turista-svaki-dan-ali-necete-vjerovati-koliko-oni-trose---482016.html> [07.12.2021.]

Objašnjenje riječi:

protuobraštajni premaz: sloj koji se nanosi na plovilo i štiti ga od nakupljanja obraštaja (npr. algi)

Zadatak 2 / Privitak 2

Dva kruzera u Dubrovniku onečišćavala okoliš, odrezana im je financijska kazna

Koliko kruzeri zagađuju okoliš i kako se to kontrolira?

M.M.

Ovo ljeto u Dubrovniku je kažnjen kruzer koji je onečistio more čađom, potvrdili su nam iz Ministarstva mora, prometa i infrastrukture.

– Kruzer je kažnjen s 35 tisuća kuna. Drugo je to kršenje zakona od strane kruzera zabilježeno u Dubrovniku. Prošle godine, naime, kruzer je onečišćavao zrak nedozvoljenom uporabom sumpora u gorivu. Tom prilikom izrečena mu je kazna u visini od 215 tisuća kuna – kazali su nam iz resornog Ministarstva dodajući da se negativni utjecaj plovni objekata sprječava redovnim inspekcijским nadzorom kruzera sukladno europskim propisima (Uredbe i Direktive) osnaženim kroz hrvatske pomorske zakone.

Dubrovnik je 2013. godine, prema podacima koje je u proljeće ove godine iznijela profesorica Marijana Pećarević s Odjela za akvakulturu Sveučilišta u Dubrovniku, bio najzagađeniji grad u Hrvatskoj po broju sumpornih oksida u zraku. Granična vrijednost je 5 kilograma po hektaru, a Dubrovnik je te godine imao čak 31 kilogram sumpornog oksida na jednom hektaru, te je bio zagađeniji grad

i od Siska, te Slavenskog Broda, koji se često spominju u tom negativnom kontekstu. Zanimljivo, upravo je prije pet godina u Dubrovniku zabilježen najveći broj ticanja kruzera, što je nesumnjivo povezano s rezultatima koje je iznijela Pećarević, a od tada do danas postrožili su se kriteriji po pitanju kvalitete goriva, odnosno uporabe sumpora kako u Dubrovniku, tako i u drugim mediteranskim lukama (na Sjeveru Europe i u Velikoj Britaniji rigorozni propisi odavno su na snazi), pa je i zrak čišći. Tako je primjerice u gradu pod Srđem 2016. godine izmjereno graničnih 5 kilograma čestica sumpornog oksida.

Brodovi na kružnim putovanjima dužni su u lukama koristiti čišći dizel, s manjim udjelom sumpora nego tijekom plovidbe na otvorenom moru, kako bi se smanjilo zagađenje, ali organizacija *Transport and Environment* svejedno procjenjuje kako u Europi godišnje umre 50 tisuća ljudi upravo zbog zagađenja koje uzrokuju brodovi u lukama.

Svjetska zdravstvena organizacija odavno je iznijela podatke o povezanosti raka s ispušnim plinovima goriva, a posebno su se u zadnje vrijeme na udaru našli brodovi, jer

oni prema propisima mogu više zagađivati zrak od kopnenih vozila. Brodovi za vrijeme navigacije, prema europskim propisima, mogu u gorivu imati čak 3.500 puta veću količinu sumpora od kopnenih vozila (0,001 % je dozvoljeno za aute, a 3,5 % za brodove), dok u lukama mogu imati 1.500 puta veću koncentraciju sumpora (0,001 % je za aute, a 1,5 % za kruzere). Problem sa zagađenjem kruzera je što u lukama neprekidno moraju raditi motorima, odnosno trošiti gorivo zbog održavanja sustava na brodu – rijetko gdje se veliki brodovi mogu spojiti na vanjsku struju. Drugim riječima, kruzeri na doku neprekidno zagađuju zrak što se u gruškoj luci vidi golim okom, a da nekad u tome dodatno pretjeraju, potvrđuju i podaci Ministarstva koji su kaznili dva kruzera. Bojimo se da ta dva slučaja nisu iznimka, jer se i u drugim gradovima Mediterana kruzeri često prozivaju za onečišćenje okoliša, pogotovo u Veneciji, gdje nema ni kopnenih vozila, ni velike industrije, pa je sasvim jasno da su najveći zagađivači upravo brodovi na kružnim putovanjima.

Uskoro će početi suđenje kapetanu kruzera koji je zagađivao Marseille. Njegov kruzer, 300 metara dugu *L'Azuru*, pratili su u luci u

Marseilleu i otkrili kako zagađuje zrak više od dopuštenog. Uхватili su ga na sljedećoj stanici francuske rivijere. Ako bude osuđen, kapetanu prijete godinu dana zatvora i

200 tisuća dolara kazne. Zanimljivo, tužba je podignuta protiv kapetana, ali ne i protiv *P&O Cruises*, vlasnika kruzera. ■

Izvor: <http://dubrovackidnevnik.net.hr/vijesti/grad/prvi-donosimo-dva-kruzera-u-dubrovniku-oneciscavala-okolis-odrezana-im-je-financijska-kazna> [07.12.2021.].

Objašnjenje riječi:

dok: ovdje brod privezan za obalu

osnažen: potkrijepljen

ticanje kruzera (*naut.*): broj pristajanja kruzera u luci

